

WARUNKI REALIZACJI ZLECEŃ PRZELEWÓW

Realizacja zleceń przelewu składanych przez klientów podlega następującym warunkom:

1. Postanowienia ogólne

1.1. Główne cechy przelewu, w tym zlecenia stałego

Klient może zlecić Bankowi bezgotówkowe przelanie środków pieniężnych na dobro odbiorcy przy pomocy przelewu skierowanego do dostawcy usług płatniczych odbiorcy. Klient może także zlecić Bankowi dokonywanie regularnych przelewów ustalonej kwoty pieniędzy na ten sam rachunek odbiorcy w określonym powtarzającym się dniu (zlecenie stałe).

1.2. Unikalny identyfikator

Wykonując przelew, klient ma obowiązek stosowania następującego unikalnego identyfikatora odbiorcy:

Obszar docelowy	Waluta	Unikalny identyfikator odbiorcy
Niemcy	euro	IBAN ^[1]
Transgraniczny w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego ^[2]	euro	IBAN
Niemcy lub w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego	waluta inna niż euro	IBAN oraz BIC ^[3] lub numer rachunku (Kontonummer) i BIC
Poza Europejskim Obszarem Gospodarczym	euro lub inna waluta	IBAN oraz BIC lub numer rachunku (Kontonummer) i BIC

Informacje wymagane do realizacji przelewu określają postanowienia Ustępów 2.1., 3.1.1 i 3.2.1.

1.3. Wystawianie zleceń przelewu i autoryzacja

(i) Klient będzie wystawiał Bankowi zlecenia przelewu, przekazując dane wymagane na podstawie Ustępów 2.1. lub 3.1.1 i 3.2.1, na formularzu zatwierdzonym przez Bank lub w inny sposób uzgodniony z Bankiem (np. za pośrednictwem systemu bankowości elektronicznej).

Klient ma obowiązek zapewnić czytelność, kompletność i prawidłowość owych danych. Dane nieczytelne, niekompletne lub nieprawidłowe mogą doprowadzić do opóźnień w realizacji lub nieprawidłowego skierowania przelewów, co może skutkować poniesieniem przez klienta straty lub szkody. W przypadku podania nieczytelnych, niekompletnych lub nieprawidłowych danych, Bank może odmówić realizacji przelewu (por. także Ustęp 1.7.). Jeżeli klient będzie uważał, że dany przelew wymaga szczególnie szybkiej realizacji, klient ten powiadomi o tym Bank oddzielnie. W przypadku wystawiania zlecenia przelewu na formularzu, należy tego dokonać w sposób oddzielny od formularza, jeżeli celu tego nie można wskazać w samym formularzu.

(ii) Klient autoryzuje polecenie przelewu poprzez złożenie swojego podpisu, bądź też w inny sposób uzgodniony z Bankiem (np. z wykorzystaniem kodu PIN/TAN w bankowości elektronicznej). Autoryzacja oznacza również wyrażenie wyraźnej zgody na przetwarzanie, przekazywanie i zapisywanie danych osobowych klienta przez Bank (znajdujących się w posiadaniu Banku) niezbędnych do realizacji przelewu.

(iii) Przed realizacją pojedynczego zlecenia przelewu, Bank podaje - na życzenie klienta - maksymalny czas realizacji oraz opłaty pobierane od płatnika, a także - w stosownych przypadkach - zestawienie kwot wszelkich opłat.

(iv) Klient może również złożyć zlecenie przelewu za pośrednictwem usługi inicjowania płatności na podstawie § 1 Absatz 33 Zahlungsdiensteaufsichtsgesetz, chyba że jego konto płatnicze nie jest dla niego dostępne za pomocą bankowości elektronicznej.

1.4. Odbiór zleceń przelewu przez Bank

(i) Zlecenie przelewu staje się ważne w momencie jego otrzymania przez Bank. Dotyczy to także złożenia zlecenia przelewu za pośrednictwem dostawcy usługi inicjowania płatności. Otrzymanie ma miejsce z chwilą dostarczenia zlecenia do wyznaczonych punktów odbiorczych Banku (np. z chwilą doręczenia do oddziału Banku lub wprowadzenia do serwera systemu bankowości elektronicznej Banku).

(ii) Jeżeli moment otrzymania zlecenia przelewu zgodnie z postanowieniami punktu (i) zdanie 3 wypada w dniu niebędącym dniem roboczym dla Banku, wskazanym w „Warunkach sprzedaży produktów i usług klientom korporacyjnym PKO Banku Polskiego S.A. Niederlassung Deutschland”, zwanych dalej „Taryfą”, to uznaje się, że zlecenie przelewu zostało otrzymane w następnym dniu roboczym.

(iii) W przypadku otrzymania zlecenia przelewu po czasie przyjmowania zleceń w wyznaczonych punktach odbiorczych banku lub w Taryfie, dla potrzeb ustalenia momentu rozpoczęcia okresu realizacji (por. Ustęp 2.2. (b)) uznaje się, że zostało otrzymane w następnym dniu roboczym.

1.5. Odwoływanie zleceń przelewu

(i) Do momentu otrzymania polecenia przelewu przez Bank (por. Ustęp 1.4., podpunkty (i) i (ii)), klient może je jeszcze odwołać składając Bankowi oświadczenie w tym zakresie. Po otrzymaniu polecenia przelewu jego odwołanie jest wykluczone za wyjątkiem sytuacji określonych w podpunktach (ii) i (iii). Jeśli klient udzielił polecenia przelewu za pośrednictwem dostawcy usługi inicjowania płatności, to nie stosuje się zdania pierwszego i w takim przypadku klient nie może odwołać polecenia przelewu wobec Banku po udzieleniu dostawcy usługi inicjowania płatności zgody na zainicjowanie przelewu.

(ii) W przypadku uzgodnienia terminu realizacji przelewu między Bankiem a klientem (patrz Ustęp 2.2.(b) podpunkt (ii)), klient może odwołać zlecenie przelewu lub zlecenie stałe (patrz Ustęp 1.1.) do końca dnia roboczego poprzedzającego ów uzgodniony termin. Dni robocze dla banków określono w Taryfie. Jeżeli Bank otrzyma odwołanie zlecenia stałego odpowiednio wcześniej, dalsze przelewy w ramach owego zlecenia nie będą realizowane.

(iii) Zlecenie przelewu można odwołać po upływie terminów określonych w podpunktach (i) i (ii) jedynie jeżeli zostało to uzgodnione między klientem a Bankiem. Uzgodnienie takie staje się ważne, jeżeli Bank zdoła zapobiec realizacji zlecenia lub odzyskać kwotę przelewu. Jeśli klient złożył

polecenie przelewu za pośrednictwem dostawcy usługi inicjowania płatności, to konieczne jest także uzyskanie zgody tego dostawcy i zgody odbiorcy płatności na odwołanie Zlecenia przelewu. Z tytułu obsługi wspomnianego odwołania, Bank pobiera opłatę określoną w Taryfie.

1.6. Realizacja zleceń przelewu

- (i) Bank realizuje zlecenie przelewu złożone przez klienta, jeżeli dane wymagane do jego realizacji (por. Ustępy 2.1., 3.1.1 i 3.2.1) zostały przekazane w wymagany sposób (patrz Ustęp 1.3. podpunkt (i)), zlecenie przelewu zostało przez klienta autoryzowane (patrz Ustęp 1.3., podpunkt (ii)) a na rachunku dostępne jest odpowiednie saldo w walucie przelewu lub udostępniony został wystarczający limit kredytowy (warunki realizacji).
- (ii) Bank i inni dostawcy usług płatniczych biorący udział w realizacji zlecenia przelewu mają prawo wykonać przelew jedynie na podstawie unikalnego identyfikatora odbiorcy podanego przez klienta (patrz Ustęp 1.2.).
- (iii) Bank będzie informował klienta o realizacji zleceń przelewu co najmniej raz na miesiąc za pośrednictwem uzgodnionego kanału informacji o rachunku. W przypadku klientów niebędących konsumentami, sposób oraz częstotliwość informowania może zostać uzgodniona osobno.

1.7. Odmowa realizacji przelewu

- (i) W przypadku niewypełnienia warunków realizacji przelewu (patrz Ustęp 1.6. podpunkt (i)), Bank może odmówić realizacji zlecenia przelewu. Bank poinformuje klienta o tym fakcie niezwłocznie, przy czym w każdym przypadku w okresie uzgodnionym w punkcie 2.2.(a) lub 3.1.2 i 3.2.2. Bank może to zrobić za pośrednictwem uzgodnionego kanału informacji o rachunku. W takim przypadku Bank - w miarę możliwości - poda przyczynę odmowy i wskaże sposoby naprawy błędów, które przyczyniły się do odmowy.
- (ii) Jeżeli Bank wyraźnie nie jest w stanie przypisać unikalnego identyfikatora podanego przez klienta żadnemu odbiorcy, rachunkowi płatniczemu lub dostawcy usług płatniczych odbiorcy, Bank niezwłocznie informuje klienta o tym i - w razie konieczności - zwraca kwotę przelewu.
- (iii) Z tytułu uzasadnionej odmowy realizacji zatwierdzonego polecenia przelewu, Bank pobiera opłatę określoną w Taryfie.

1.8. Przesyłanie danych przelewu

W ramach realizacji przelewu, Bank przesyła dane zawarte w przelewie (dane przelewu) do dostawcy usług płatniczych odbiorcy bezpośrednio, albo za pośrednictwem instytucji pośredniczących. Dostawca usług płatniczych odbiorcy może w całości lub w części udostępnić odbiorcy dane transferu, które obejmować będą także numer IBAN płatnika.

W przypadku przelewów transgranicznych i priorytetowych przelewów krajowych, dane przelewu mogą zostać przesłane do dostawcy usług płatniczych odbiorcy także za pośrednictwem Stowarzyszenia na rzecz Światowej Międzybankowej Telekomunikacji Finansowej [ang. Society for Worldwide Interbank Financial Telecommunications] (SWIFT) z siedzibą w Belgii. Ze względów bezpieczeństwa systemu, SWIFT tymczasowo przechowuje dane przelewu w swoich centrach operacyjnych w Unii Europejskiej, Szwajcarii i Stanach Zjednoczonych.

Ponadto Bank zgodnie z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2015/84 z dnia 20 maja 2015 r. w sprawie informacji towarzyszących transferom środków pieniężnych (zwanym dalej „Rozporządzeniem”) w ramach zwalczania prania brudnych pieniędzy i przeciwdziałania terroryzmowi jest zobowiązany przy realizacji przelewów do sprawdzania i przekazywania danych dotyczących klienta jako zleceniodawcy (płatnika) i beneficjenta (odbiorcy płatności). Dane te obejmują nazwę i oznaczenia płatnika i odbiorcy płatności oraz adres płatnika. Przy przelewach dokonywanych w obrębie Europejskiego Obszaru Gospodarczego Bank może zrezygnować tymczasowo z przekazywania adresu płatnika, jednak w takim przypadku może zażądać podania tej informacji od dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności. Przy podawaniu nazwy i ewentualnie adresu Bank wykorzystuje dane znajdujące się w jego posiadaniu w celu realizacji wymogów ustawowych. Zgodnie z Rozporządzeniem służy to temu, aby z danych dotyczących danej transakcji płatniczej zawsze jednoznacznie wynikało, kim są płatnik i odbiorca płatności. Oznacza to również, że Bank ma prawo do sprawdzania danych dotyczących płatności, odpowiadania na zapytania innych instytucji kredytowych dotyczących tożsamości płatnika względnie odbiorcy płatności i udostępniania tych danych właściwym organom państwowym na ich żądanie.

1.9. Powiadomianie o przelewach nieautoryzowanych lub wykonanych nieprawidłowo

W momencie stwierdzenia, że zlecenie przelewu było nieautoryzowane lub wykonane nieprawidłowo, Klient ma obowiązek niezwłocznie powiadomić o tym Bank. To samo dotyczy sytuacji, gdy w transakcji uczestniczył dostawca usług inicjowania płatności.

1.10. Opłaty i ich zmiany

(a) Opłaty pobierane od klientów będących konsumentami

Opłaty z tytułu realizacji przelewów określono w Taryfie.

Ewentualne zmiany wysokości opłat dotyczących realizacji zleceń przelewów zostaną zaproponowane klientowi w formie pisemnej najpóźniej na dwa miesiące przed proponowanym terminem wejścia w życie. W przypadku, jeśli klient w ramach współpracy z bankiem wyraził zgodę na elektroniczny kanał komunikacji z Bankiem, wspomniane zmiany mogą zostać przedstawione klientowi także za pośrednictwem tego kanału. Klient może przyjąć lub odrzucić zmiany przed datą ich planowanego wejścia w życie. Zmiany zostaną uznane za przyjęte przez klienta, jeśli klient nie wyrazi braku zgody przed upływem terminu wejścia w życie. Bank wyraźnie zwróci uwagę klienta na ową konsekwentną zgodę w przedstawionej propozycji zmian.

W przypadku zaproponowania klientowi zmian w wysokości opłat, klient może także bezpłatnie wypowiedzieć umowę stanowiącą podstawę współpracy z Bankiem, ze skutkiem natychmiastowym, przed proponowanym terminem wejścia w życie wspomnianych zmian. W przedstawionej propozycji zmian, Bank wyraźnie zwróci uwagę klienta na przysługujące mu prawo do wypowiedzenia umowy. W przypadku zmiany wysokości opłat dotyczących umów ramowych o świadczenie usług płatniczych (np. w przypadku umowy rachunku bieżącego) zastosowanie znajduje Ustępu 12 pkt (5) Ogólnych Warunków Współpracy Banku.

(b) Opłaty naliczane od klientów innych niż konsumenci.

Opłaty dotyczące przelewów oraz zmiany ich wysokości realizowanych przez klientów niebędących konsumentami podlegają przepisom Ustępu 12 pkt. (2) - (6) Ogólnych Warunków Współpracy obowiązujących w Banku.

1.11. Kurs wymiany walut

Jeśli klient złoży zlecenie przelewu w walucie innej niż waluta rachunku, rachunek ten mimo wszystko zostanie obciążony w walucie rachunku. Kurs wymiany stosowany w przypadku takich przelewów zostanie ustalony na podstawie zasad konwersji określonych w Taryfie.

Ewentualna zmiana kursu referencyjnego określonego w zasadach konwersji obowiązuje niezwłocznie, bez uprzedniego powiadomienia klienta. Referencyjny kurs wymiany walut zostanie udostępniony przez Bank lub będzie wynikał z ogólnie dostępnego źródła.

1.12. Wymogi sprawozdawcze wynikające z prawa niemieckiego dotyczącego handlu zagranicznego i płatności

Klient ma obowiązek wypełniać wymogi sprawozdawcze wynikające z prawa niemieckiego dotyczącego handlu zagranicznego i płatności.

2. Przelewy w obrębie Niemiec i przelewy kierowane do innych państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) w walucie euro lub w innej walucie państwa EOG⁴¹

2.1. Wymagane dane

W zleceniu przelewu, klient musi podać następujące dane:

- Nazwę/Imię i nazwisko odbiorcy,
- Unikalny identyfikator odbiorcy (patrz Ustęp 1.2.); jeśli kod BIC nie jest znany w przelewach denominowanych w walutach państw EOG innych niż euro, należy podać pełną nazwę i adres dostawcy usług płatniczych odbiorcy,
- Walutę (w miarę możliwości w formie skróconej, jak przedstawiono w Załączniku nr 1),
- Kwotę,
- Nazwę/Imię i nazwisko klienta,
- IBAN klienta,
- Tytuł płatności.

2.2. Maksymalny czas realizacji

(a) Długość czasu realizacji

Bank ma obowiązek zapewnić, by kwota przelewu została otrzymana przez dostawcę usług płatniczych odbiorcy najpóźniej w terminie realizacji określonym w Taryfie.

(b) Rozpoczęcie biegu czasu realizacji

(i) Czas realizacji rozpoczyna bieg w momencie otrzymania zlecenia przelewu przez Bank (patrz Ustęp 1.4.).

(ii) Jeżeli Bank uzgodni z klientem, że realizacja przelewu ma się rozpocząć w określonym dniu lub na koniec określonego okresu, lub w dniu, w którym klient dostarczy Bankowi środki w walucie zlecenia wymagane do realizacji przelewu, data podana w zleceniu lub ustalona w inny sposób stanowić będzie moment rozpoczęcia okresu realizacji. W przypadku, jeśli uzgodniony dzień nie jest dniem roboczym dla banków, okres realizacji rozpoczyna się w następnym dniu roboczym. Dni robocze dla banków określono w Taryfie.

(iii) Czas realizacji przelewów w walutach innych niż waluta rachunku klienta rozpoczyna bieg dopiero w dniu, w którym zostanie udostępniona kwota przelewu w walucie przelewu.

2.3. Roszczenia klienta do otrzymania zwrotu, korekty i odszkodowania

(a) Zwrot kwoty nieautoryzowanego przelewu

Jeżeli przelew nie został autoryzowany (por. Ustęp 1.3. podpunkt (ii)), Bankowi nie będzie przysługiwało w stosunku do klienta żadne roszczenie o zwrot poniesionych przezeń kosztów. Bank będzie zobowiązany do zwrotu klientowi kwoty przelewu a w przypadku, gdy ową kwotę pobrano z rachunku należącego do klienta, do przywrócenia salda rachunku do wartości, która istniałaby, gdyby nie miało miejsce obciążenie rachunku z tytułu nieautoryzowanego przelewu.

Bank spełni to zobowiązanie najpóźniej do końca dnia roboczego zdefiniowanego w Taryfie, który nastąpi po dniu w którym Bank został poinformowany, że płatność nie była autoryzowana lub też gdy Bank uzyskał taką wiedzę w inny sposób. W razie gdy Bank poinformował pisemnie odpowiednie organy państwowe, że ma powody by podejrzewać, że działanie klienta spełnia znamiona oszustwa, to Bank spełni zobowiązanie określone w zdaniu 2 powyżej, po tym gdy niezwłocznie sprawdzi, czy jego podejrzenia okażą się nieprawdziwe. Jeśli przelew został zainicjowany za pośrednictwem dostawcy usług inicjowania płatności, to wtedy obowiązki wskazane w zdaniach 2-4 spoczywają na Banku.

(b) Roszczenia z tytułu niewykonania, nieprawidłowego lub opóźnionego wykonania autoryzowanego przelewu

(i) W przypadku niewykonania autoryzowanego przelewu lub jego nieprawidłowego wykonania, klient może zażądać od Banku bezzwłocznego zwrotu pełnej kwoty przelewu jeżeli przelew nie został wykonany lub został wykonany nieprawidłowo. W przypadku, gdy kwotę przelewu pobrano z rachunku należącego do klienta, Bank zobowiązany jest do przywrócenia salda rachunku do wartości, która istniałaby, gdyby nie miało miejsce obciążenie rachunku z tytułu niewykonanej lub nieprawidłowo wykonanej transakcji płatniczej. Jeśli przelew został zainicjowany za pośrednictwem dostawcy usług inicjowania płatności, to wtedy obowiązki wskazane w zdaniach 1-2 spoczywają na Banku. Jeżeli Bank lub instytucje pośredniczące potraciły swoje opłaty z kwoty przelewu, Bank niezwłocznie przeleże potrącone kwoty na dobro odbiorcy.

(ii) Oprócz środków przewidzianych w punkcie (i), klient może zażądać od banku zwrotu wszelkich opłat i odsetek, jeżeli zostały naliczone klientowi lub pobrane z rachunku klienta w związku z niewykonaniem lub nieprawidłowym wykonaniem przelewu.

(iii) W razie opóźnionego wykonania autoryzowanego przelewu klient może żądać od Banku, aby ten zwrócił się do dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności o to, aby ten dokonał uznania na rachunku odbiorcy płatności w taki sposób jakby przelew został wykonany prawidłowo. Obowiązek wynikający ze zdania poprzedniego istnieje także wtedy, gdy przelew został zainicjowany przez klienta za pośrednictwem odbiorcy płatności. Jeśli jednak Bank wykáže, że płatność wpłynęła na rachunek dostawcy odbiorcy płatności w ustalonym terminie, to ten obowiązek nie ma zastosowania. Postanowienia ze zdania pierwszego nie stosuje się, gdy klient nie jest konsumentem.

(iv) W przypadku niewykonania lub nieprawidłowego wykonania przelewu, na żądanie klienta Bank przeprowadzi rekonstrukcję przetwarzania płatności i poinformuje klienta o jej wyniku.

(c) Odszkodowanie z powodu naruszenia obowiązków

(i) W przypadku niewykonania autoryzowanego przelewu, jego nieprawidłowego lub opóźnionego wykonania, bądź też braku autoryzacji przelewu, klient może zażądać od Banku odszkodowania z tytułu poniesionej straty lub szkody, która nie została jeszcze pokryta na podstawie postanowień Ustępu 2.3.(a) i 2.3.(b). Postanowienie to nie obowiązuje, jeśli Bank nie jest winien zaniedbania obowiązków. Bank będzie odpowiedzialny w związku z powyższym za ewentualną winę instytucji pośredniczącej w takim samym stopniu, jak za winę własną, chyba że główną przyczyną powstania straty lub szkody leży po stronie instytucji pośredniczącej wskazanej przez klienta. Jeżeli do powstania straty lub szkody przyczynił się klient swoim zwinionym działaniem, zakres, w jakim Bank i klient muszą pokryć stratę lub szkodę zostanie określony na podstawie zasad dotyczących wspólnego zaniedbania.

(ii) Odpowiedzialność wynikająca z podpunktu (i) jest ograniczona do kwoty 12 500 EUR. Niniejsze ograniczenie odpowiedzialności nie obowiązuje w przypadku

- przelewów nieautoryzowanych
- celowego działania lub rażącego niedbalstwa po stronie Banku
- ryzyka, które Bank przyjął na zasadzie wyjątku oraz
- w przypadku klienta będącego konsumentem - utraty odsetek.

(d) Roszczenia przysługujące klientom niebędącym konsumentami

Przy wyłączeniu roszczeń na podstawie Ustępu 2.3.(b) oraz roszczeń na podstawie Ustępu 2.3.(c), klientom niebędącym konsumentami przysługiwać będzie wyłącznie roszczenie o odszkodowanie - oprócz ewentualnych roszczeń o zwrot na podstawie postanowień §§ 667 i 812 ff. niemieckiego kodeksu cywilnego - z tytułu niewykonanego przelewu autoryzowanego, nieprawidłowo lub z opóźnieniem wykonanego przelewu autoryzowanego, czy też przelewu nieautoryzowanego, zgodnie z poniższymi zasadami:

- Bank odpowiadać będzie wyłącznie za własną winę. Jeżeli do powstania straty lub szkody przyczynił się klient swoim zwinionym działaniem, zakres, w jakim Bank i klient muszą pokryć stratę lub szkodę zostanie określony na podstawie zasad dotyczących przyczynienia się do

powstania szkody.

- Bank nie jest odpowiedzialny za winę wybranej przez siebie instytucji pośredniczącej. W takich przypadkach odpowiedzialność Banku ograniczona jest do starannego wyboru i poinstruowania pierwszej instytucji pośredniczącej (zlecenie przekazywane do podmiotu trzeciego).
- Kwota roszczenia odszkodowawczego klienta będzie ograniczona do kwoty przelewu powiększonej o opłatę i odsetki naliczone przez Bank. W przypadku dochodzenia roszczeń z tytułu strat lub szkód wtórnych, roszczenia takie będą ograniczone do maksymalnej kwoty 12 500 EUR na każdy przelew. Powyższe ograniczenia odpowiedzialności nie obowiązują w przypadku celowego działania lub rażącego niedbalstwa ze strony Banku lub ryzyka, które Bank przyjął na zasadzie wyjątku lub w przypadku nieautoryzowanych przelewów.

(e) Wyłączenie odpowiedzialności i sprzeciwu

(i) Ewentualna odpowiedzialność Banku na podstawie postanowień Ustępu 2.3. pkt. (b) - (d) będzie wyłączona w następujących przypadkach:

- jeśli Bank powiadomi klientowi, że pełna kwota przelewu została odebrana przez dostawcę usług płatniczych odbiorcy w terminie
- jeśli przelew został wykonany zgodnie z nieprawidłowym unikalnym identyfikatorem odbiorcy podanym przez klienta (patrz Ustęp 1.2.). Jednak w tym przypadku klient może poprosić Bank o dołożenie starań - w granicach rozsądnych oczekiwań - w celu odzyskania kwoty przelewu. Jeśli okaże się to niemożliwe, to Bank jest zobowiązany po złożeniu przez klienta pisemnego wniosku do udzielenia mu wszelkich dostępnych informacji, tak aby mógł on domagać się zwrotu przelanej kwoty od faktycznego odbiorcy płatności. Z tytułu wykonania czynności wymienionych w zdaniach 2 i 3, Bank pobiera opłatę określoną w Taryfie.

(ii) Wszelkie roszczenia zgłoszone przez klienta na podstawie postanowień Ustępu 2.3. pkt. (b) - (d) oraz uwagi podnoszone przez klienta przeciwko Bankowi w wyniku niewykonania lub nieprawidłowego wykonania przelewów lub w wyniku realizacji przelewu nieautoryzowanego będą wyłączone, jeśli klient nie powiadomi o nich Banku w okresie 13 miesięcy od momentu obciążenia z tytułu nieautoryzowanego lub nieprawidłowo wykonanego przelewu. Okres ten rozpoczyna bieg dopiero od momentu poinformowania klienta przez Bank o zaksięgowaniu przelewu w ciężar jego rachunku za pośrednictwem uzgodnionego kanału przekazywania informacji o rachunku, co nastąpi nie później niż w ciągu jednego miesiąca od daty księgowania; w przeciwnym przypadku początek biegu owego okresu określać będzie data poinformowania klienta. Klienci mogą składać roszczenia o odszkodowanie na podstawie postanowień Ustępu 2.3.(c) także po zakończeniu okresu, o którym mowa w zdaniu 1 jeśli uniemożliwiono im - bez ich winy - dotrzymanie tego terminu. Postanowienia określone w zdaniach 1 i 3 stosuje się także wtedy, gdy klient zainicjował przelew za pośrednictwem dostawcy usług inicjowania płatności.

(iii) Wszelkie roszczenia klientów będą wyłączone, jeżeli okoliczności uzasadniają roszczenie:

- opierają się na wydarzeniu mającym charakter wyjątkowy lub nieprzewidywalny, na który Bank nie ma wpływu a którego konsekwencji nie dało się uniknąć nawet z zachowaniem należytej staranności lub
- zostały wywołane przez Bank w wyniku wykonania ustawowego obowiązku.

3. Przelewy w obrębie Niemiec i przelewy kierowane do innych państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) w walucie państwa nie należącego do EOG (walucie państwa trzeciego) oraz przelewy do państw nie należących do EOG (państw trzecich)

3.1. Przelewy w obrębie Niemiec i przelewy kierowane do innych państw Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) w walucie państwa nie należącego do EOG (walucie państwa trzeciego)

3.1.1 Wymagane dane

W celu realizacji zlecenia przelewu, klient musi podać następujące dane:

- Nazwę/Imię i nazwisko odbiorcy,
- Międzynarodowy Numer Rachunku Bankowego (IBAN) lub numer rachunku (Kontonummer) odbiorcy,
- Unikalny identyfikator odbiorcy (patrz Ustęp 1.2.); jeśli kod BIC nie jest znany w przelewach denominowanych w walutach państw EOG innych niż euro, należy podać pełną nazwę i adres dostawcy usług płatniczych odbiorcy,
- Państwo docelowe (w miarę możliwości w formie skróconej, jak przedstawiono w Załączniku nr 1),
- Walutę (w miarę możliwości w formie skróconej, jak przedstawiono w Załączniku nr 1),
- Kwotę,
- Nazwę/Imię i nazwisko klienta,
- Nr rachunku klienta (Kontonummer) lub IBAN,
- Tytuł płatności.

3.1.2 Maksymalny czas realizacji

Przelewy będą wykonywane zgodnie z terminem określonym w Taryfie.

3.1.3 Roszczenia klienta do otrzymania zwrotu, korekty i odszkodowania

(a) Zwrot kwoty nieautoryzowanego przelewu

Jeżeli przelew nie został autoryzowany (por. Ustęp 1.3 podpunkt (ii)), Bankowi nie będzie przysługiwało w stosunku do klienta żadne roszczenie o zwrot poniesionych przezeń kosztów. Bank będzie zobowiązany do niezwłocznego zwrotu klientowi kwoty przelewu a w przypadku, gdy ową kwotę pobrano z rachunku należącego do klienta, do przywrócenia salda rachunku do wartości, która istniałaby, gdyby nie miało miejsce obciążenie rachunku z tytułu nieautoryzowanego przelewu.

Bank spełni to zobowiązanie najpóźniej do końca dnia roboczego zdefiniowanego w Taryfie, który nastąpi po dniu w którym Bank został poinformowany, że płatność nie była autoryzowana lub też gdy Bank uzyskał taką wiedzę w inny sposób. W razie gdy Bank poinformował pisemnie odpowiedzialne organy państwowe, że ma powody by podejrzewać, że działanie klienta spełnia znamiona oszustwa, to Bank spełni zobowiązanie określone w zdaniu 2 powyżej, po tym gdy niezwłocznie sprawdzi, czy jego podejrzenia okazały się prawdziwe. Jeśli przelew został zainicjowany za pośrednictwem dostawcy usług inicjowania płatności, to wtedy obowiązki wskazane w zdaniach 2-4 spoczywają na Banku.

(b) Roszczenia z tytułu niewykonania, nieprawidłowego lub opóźnionego wykonania autoryzowanego przelewu

(i) W przypadku niewykonania autoryzowanego przelewu lub jego nieprawidłowego wykonania, klient może zażądać od Banku bezzwłocznego zwrotu pełnej kwoty przelewu jeżeli przelew nie został wykonany lub został wykonany nieprawidłowo. W przypadku, gdy kwotę przelewu pobrano z rachunku należącego do klienta, Bank zobowiązany jest do przywrócenia salda rachunku do wartości, która istniałaby, gdyby nie miało miejsce obciążenie rachunku z tytułu niewykonanej lub nieprawidłowo wykonanej transakcji płatniczej. Jeśli przelew został zainicjowany za pośrednictwem dostawcy usług inicjowania płatności, to wtedy obowiązki wskazane w zdaniach 1-2 spoczywają na Banku. Jeżeli Bank lub instytucje pośredniczące potrąciły swoje opłaty z kwoty przelewu, Bank niezwłocznie przeleje potrącone kwoty na dobro odbiorcy.

(ii) Oprócz środków przewidzianych w punkcie (i), klient może zażądać od banku zwrotu wszelkich opłat i odsetek, jeżeli zostały naliczone klientowi lub pobrane z rachunku klienta w związku z niewykonaniem lub nieprawidłowym wykonaniem przelewu.

(iii) W razie opóźnionego wykonania autoryzowanego przelewu klient może żądać od Banku, aby ten zwrócił się do dostawcy usług płatniczych odbiorcy płatności o to, aby ten dokonał uznania na rachunku odbiorcy płatności w taki sposób, jakby przelew został wykonany prawidłowo.

Obowiązek wynikający ze zdania poprzedniego istnieje także wtedy, gdy przelew został zainicjowany przez klienta za pośrednictwem odbiorcy płatności. Jeśli jednak Bank wykaze, że płatność wpłynęła na rachunek dostawcy odbiorcy płatności w ustalonym terminie, to ten obowiązek nie ma zastosowania. Postanowienia ze zdania pierwszego nie stosuje się, gdy klient nie jest konsumentem.

(iv) W przypadku niewykonania lub nieprawidłowego wykonania przelewu, na żądanie klienta Bank przeprowadzi rekonstrukcję przetwarzania płatności i poinformuje klienta o jej wyniku.

(c) Odszkodowanie z powodu naruszenia obowiązków

(i) W przypadku niewykonania autoryzowanego przelewu, jego nieprawidłowego lub opóźnionego wykonania, bądź też braku autoryzacji przelewu, klient może żądać od Banku odszkodowania z tytułu poniesionej straty lub szkody, która nie została jeszcze pokryta na podstawie postanowień Ustępu 3.1.3 (a) i 3.1.3 (b). Postanowienie to nie obowiązuje, jeśli Bank nie jest winien zaniechania obowiązków. Bank będzie odpowiedzialny w związku z powyższym za ewentualną winę instytucji pośredniczącej w takim samym stopniu, jak za winę własną, chyba że główna przyczyna powstania straty lub szkody leży po stronie instytucji pośredniczącej wskazanej przez klienta. Jeżeli do powstania straty lub szkody przyczynił się klient swoim zwinionym działaniem, zakres, w jakim Bank i klient muszą pokryć stratę lub szkodę zostanie określony na podstawie zasad dotyczących przyczynienia się do powstania szkody.

(ii) Odpowiedzialność wynikająca z podpunktu (i) jest ograniczona do kwoty 12 500 EUR. Niniejsze ograniczenie odpowiedzialności nie obowiązuje w przypadku:

- przelewów nieautoryzowanych,
- celowego działania lub rażącego niedbalstwa po stronie Banku,
- ryzyka, które Bank przyjął na zasadzie wyjątku, oraz
- przypadku klienta będącego konsumentem - utraty odsetek.

(d) Regulacje specjalne dla części przelewów realizowanych poza granicami EOG

Dla części przelewów realizowanych poza granicami EOG znajdują zastosowanie przy wyłączeniu roszczeń wynikających z Ustępu 3.1.3 pkt. (b) - (c) w razie niewykonania, nieprawidłowego lub opóźnionego wykonania autoryzowanego przelewu niezależnie roszczeń o zwrot na podstawie § 667 i § 812 niemieckiego kodeksu cywilnego jedynie roszczenia odszkodowawcze na podstawie poniższych postanowień:

- Bank odpowiadał będzie wyłącznie za własne winy. Jeżeli do powstania straty lub szkody przyczynił się klient swoim zwinionym działaniem, zakres, w jakim Bank i klient muszą pokryć stratę lub szkodę zostanie określony na podstawie zasad dotyczących przyczynienia się do powstania szkody.
- Bank nie odpowiada za winy instytucji pośredniczących. W takich przypadkach odpowiedzialność Banku ograniczona jest do starannego wyboru i poinstruowania pierwszej instytucji pośredniczącej (zlecenie przekazywane do podmiotu trzeciego).
- Odpowiedzialność Banku będzie ograniczona do maksymalnej kwoty 12 500 EUR na każdy przelew. Powyższe ograniczenia odpowiedzialności nie obowiązują w przypadku celowego działania lub rażącego niedbalstwa ze strony Banku lub ryzyka, które Bank przyjął na zasadzie wyjątku.

(e) Roszczenia klientów nie będących konsumentami

Przy wyłączeniu roszczeń wynikających z postanowień Ustępu 3.1.3 (b) i 3.1.3 (c) klientom niebędącym konsumentami przysługują oprócz ewentualnych roszczeń o zwrot na podstawie postanowień §§ 667 i 812 ff. niemieckiego kodeksu cywilnego - z tytułu niewykonanego przelewu autoryzowanego lub nieprawidłowo wykonanego przelewu autoryzowanego, roszczenia o odszkodowanie zgodnie z poniższymi zasadami:

- Bank odpowiadał będzie wyłącznie za własną winę. Jeżeli do powstania straty lub szkody przyczynił się klient swoim zwinionym działaniem, zakres, w jakim Bank i klient muszą pokryć stratę lub szkodę zostanie określony na podstawie zasad dotyczących wspólnego zaniechania.
- Bank nie odpowiada za winy instytucji pośredniczących. W takich przypadkach odpowiedzialność Banku ograniczona jest do starannego wyboru i poinstruowania pierwszej instytucji pośredniczącej (zlecenie przekazywane do podmiotu trzeciego).
- Odpowiedzialność Banku będzie ograniczona do maksymalnej kwoty 12 500 EUR na każdy przelew. Powyższe ograniczenia odpowiedzialności nie obowiązują w przypadku celowego działania lub rażącego niedbalstwa ze strony Banku lub ryzyka, które Bank przyjął na zasadzie wyjątku i w przypadku nieautoryzowanych przelewów.

(f) Wyłączenie odpowiedzialności i sprzeciwu

(i) Wszelkie roszczenia klientów na podstawie Ustępu 3.1.3 (b) - 3.1.3 (e) będą wyłączone:

- jeśli przelew został wykonany zgodnie z nieprawidłowym unikalnym identyfikatorem odbiorcy podanym przez klienta (patrz Ustęp 1.2.). Jednak w tym przypadku klient może poprosić Bank o dołożenie starań - w granicach rozsądnych oczekiwań - w celu odzyskania kwoty przelewu. Jeśli okaże się to niemożliwe, to Bank jest zobowiązany w odpowiedzi na pisemny wniosek klienta, do udzielenia mu wszelkich dostępnych informacji, tak aby mógł on domagać się zwrotu przelanej kwoty od faktycznego odbiorcy płatności. Z tytułu wykonania czynności wymienionych w zdaniach 2 i 3, Bank pobiera opłatę określoną w Taryfie.

lub

- jeśli Bank dowiedzie klientowi, że pełna kwota przelewu została odebrana przez dostawcę usług płatniczych odbiorcy w terminie.

(ii) Wszelkie roszczenia zgłoszone przez klienta na podstawie postanowień Ustępu 3.1.3 pkt. (a) - (e) oraz uwagi podnoszone przez klienta przeciwko Bankowi w wyniku niewykonania lub nieprawidłowego wykonania przelewów lub w wyniku realizacji przelewu nieautoryzowanego będą wyłączone, jeśli klient nie powiadomi o nich Banku w okresie 13 miesięcy od momentu obciążenia z tytułu nieautoryzowanego lub nieprawidłowo wykonanego przelewu. Okres ten rozpoczyna bieg dopiero od momentu poinformowania klienta przez Bank o zaksięgowaniu przelewu w ciężar jego rachunku za pośrednictwem uzgodnionego kanału przekazywania informacji o rachunku, co nastąpi nie później niż w ciągu jednego miesiąca od daty księgowania; w przeciwnym przypadku początek biegu owego okresu określać będzie data poinformowania klienta. Klienci mogą dochodzić roszczeń odszkodowawczych wskazanych w Ustępie 3.1.3 (c) także po upływie okresu, o którym mowa w zdaniu 1, jeżeli nie mogli - bez ich winy - dotrzymać wymaganego terminu. Postanowienia zawarte w zdaniach 1-3 znajdują zastosowanie także w sytuacji, gdy klient zainicjował wykonanie przelewu za pośrednictwem dostawcy usług inicjowania płatności.

(iii) Wszelkie roszczenia klientów będą wyłączone, jeżeli okoliczności uzasadniają roszczenie:

- opierają się na wydarzeniu mającym charakter wyjątkowy lub nieprzewidywalny, na który Bank nie ma wpływu a którego konsekwencji nie dało się uniknąć nawet z zachowaniem należytej staranności lub
- zostały wywołane przez Bank w wyniku wykonania ustawowego obowiązku.

3.2 Przelewy kierowane do państw spoza Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG) (państwa trzeciego)

3.2.1 Wymagane dane

W zleceniu przelewu klient musi podać następujące dane:

- Nazwę/Imię i nazwisko odbiorcy,
- Międzynarodowy Numer Rachunku Bankowego (IBAN) lub numer rachunku (Kontonummer) odbiorcy,
- Unikalny identyfikator odbiorcy (patrz Ustęp 1.2.); jeśli kod BIC nie jest znany w przelewach denominowanych w walutach państw EOG innych niż euro, należy podać pełną nazwę i adres dostawcy usług płatniczych odbiorcy,
- Walutę (w miarę możliwości w formie skróconej, jak przedstawiono w Załączniku nr 1),

- Kwotę,
- Kwotę,
- Nazwę/Imię i nazwisko klienta,
- IBAN klienta,
- Tytuł płatności.

3.2.2. Maksymalny czas realizacji

Przelewy będą wykonywane zgodnie z terminem określonym w Taryfie.

3.2.3 Roszczenia klienta do otrzymania zwrotu i odszkodowania

(a) Zwrot kwoty nieautoryzowanego przelewu

(i) Jeżeli przelew nie został autoryzowany (por. Ustęp 1.3. podpunkt (ii)), Bankowi nie będzie przysługiwało w stosunku do klienta żadne roszczenie o zwrot poniesionych przezeń kosztów. Bank będzie zobowiązany do niezwłocznego zwrotu klientowi kwoty przelewu a w przypadku, gdy ową kwotę pobrano z rachunku należącego do klienta, do przywrócenia salda rachunku do wartości, która istniałaby, gdyby nie miało miejsce obciążenie rachunku z tytułu nieautoryzowanego przelewu. Bank spełni to zobowiązanie najpóźniej do końca dnia roboczego zdefiniowanego w Taryfie, który nastąpi po dniu w którym Bank został poinformowany, że płatność nie była autoryzowana lub też gdy Bank uzyskał taką wiedzę w inny sposób. W razie gdy Bank poinformował pisemnie odpowiednie organy państwowe, że ma powody by podejrzewać, że działanie klienta spełnia znamiona oszustwa, to Bank spełni zobowiązanie określone w zdaniu 2 powyżej, po tym gdy niezwłocznie sprawdzi, czy jego podejrzenia okazały się nieprawdziwe. Jeśli przelew został zainicjowany za pośrednictwem dostawcy usług inicjowania płatności, to wtedy obowiązki wskazane w zdaniach 2-4 spoczywają na Banku.

(ii) W przypadku pozostałych szkód, które powstały z powodu nieautoryzowanego przelewu, Bank odpowiada za swoją winę. Jeśli klient przyczynił się w sposób zawiniony do powstania szkody, to odpowiedzialność Banku i klienta ustala się według zasad przyczynienia się do powstania szkody.

(b) Odpowiedzialność w przypadku niewykonania, nieprawidłowego lub opóźnionego wykonania autoryzowanego przelewu

W razie niewykonania, nieprawidłowego lub opóźnionego wykonania autoryzowanego przelewu klientowi oprócz ewentualnych roszczeń o zwrot na podstawie postanowień §§ 667 i 812 ff. niemieckiego kodeksu cywilnego - przysługuje roszczenie o odszkodowanie zgodnie z poniższymi zasadami:

- Bank odpowiada będzie wyłącznie za własne winy. Jeżeli do powstania straty lub szkody przyczynił się klient swoim zawinionym działaniem, zakres, w jakim Bank i klient muszą pokryć stratę lub szkodę zostanie określony na podstawie zasad dotyczących przyczynienia się do powstania szkody
- Bank nie odpowiada za winy instytucji pośredniczących. W takich przypadkach odpowiedzialność Banku ograniczona jest do starannego wyboru i poinformowania pierwszej instytucji pośredniczącej (zlecenie przekazywane do podmiotu trzeciego).
- Odpowiedzialność Banku będzie ograniczona do maksymalnej kwoty 12 500 EUR na każdy przelew. Powyższe ograniczenia odpowiedzialności nie obowiązują w przypadku celowego działania lub rażącego niedbalstwa ze strony Banku lub ryzyka, które Bank przyjął na zasadzie wyjątku i w przypadku nieautoryzowanych przelewów

(c) Wyłączenie odpowiedzialności i sprzeciwu

(i) Wszelkie roszczenia klientów z tytułu nieprawidłowego wykonania zlecenia na podstawie Ustępu 3.2.3 (b) będą wyłączone:

- jeśli przelew został wykonany zgodnie z nieprawidłowym unikalnym identyfikatorem odbiorcy podanym przez klienta (patrz Ustęp 1.2.). Jednak w tym przypadku klient może poprosić Bank o dołożenie starań - w granicach rozsądnych oczekiwań - w celu odzyskania kwoty przelewu. Jeśli okaże się to niemożliwe, to Bank jest zobowiązany w odpowiedzi na pisemny wniosek klienta, do udzielenia mu wszelkich dostępnych informacji, tak aby mógł on domagać się zwrotu przelanej kwoty od faktycznego odbiorcy płatności. Z tytułu wykonania czynności wymienionych w zdaniach 2 i 3, Bank pobiera opłatę określoną w Taryfie

lub

- jeśli Bank dowiedzie klientowi, że pełna kwota przelewu została odebrana przez dostawcę usług płatniczych odbiorcy w terminie.

(ii) Wszelkie roszczenia zgłoszone przez klienta na podstawie postanowień Ustępu 3.2.3 pkt. (a) - (b) oraz uwagi podnoszone przez klienta przeciwko Bankowi w wyniku niewykonania lub nieprawidłowego wykonania przelewów lub w wyniku realizacji przelewu nieautoryzowanego będą wyłączone, jeśli klient nie powiadomi o nich Banku w okresie 13 miesięcy od momentu obciążenia z tytułu nieautoryzowanego lub nieprawidłowo wykonanego przelewu. Okres ten rozpoczyna bieg dopiero od momentu poinformowania klienta przez Bank o zaksięgowaniu przelewu w ciężar jego rachunku za pośrednictwem uzgodnionego kanału przekazywania informacji o rachunku, co nastąpi nie później niż w ciągu jednego miesiąca od daty księgowania; w przeciwnym przypadku początek biegu owego okresu określać będzie data poinformowania klienta. Klienci mogą dochodzić roszczeń odszkodowawczych także po upływie okresu, o którym mowa w zdaniu 1, jeżeli nie mogli - bez ich winy - dotrzymać wymaganego terminu. Postanowienia zawarte w zdaniach 1-3 znajdują zastosowanie także w sytuacji, gdy klient zainicjował wykonanie przelewu za pośrednictwem dostawcy usług inicjowania płatności.

(iii) Wszelkie roszczenia klientów będą wyłączone, jeżeli okoliczności uzasadniają roszczenie:

- opierają się na wydarzeniu mającym charakter wyjątkowy lub nieprzewidywalny, na który Bank nie ma wpływu a którego konsekwencji nie dało się uniknąć nawet z zachowaniem należytej staranności lub
- zostały wywołane przez Bank w wyniku wykonania ustawowego obowiązku.

Załącznik nr 1 (patrz strona 7)

[1] Międzynarodowy Numer Rachunku Bankowego.

[2] Europejski Obszar Gospodarczy obecnie obejmuje Austrię, Belgię, Bułgarię, Chorwację, Cypr, Czechy, Danię, Estonię, Finlandię, Francję (w tym Gujanę Francuską, Gwadelupę, Martynikę, Mayotte, Réunion), Niemcy, Grecję, Węgry, Islandię, Irlandię, Włochy, Łotwę, Liechtenstein, Litwę, Luksemburg, Malte, Holandię, Norwegię, Polskę, Portugalię, Rumunię, Słowację, Słowenię, Hiszpanię, Szwecję oraz Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej.

[3] Kod Identyfikacyjny Banku.

[4] Waluty obowiązujące obecnie w państwach EOG: Lew bułgarski, kuna chorwacka, korona czeska, korona duńska, euro, forint węgierski, korona islandzka, korona norweska, złoty polski, funt szterling, lej rumuński, korona szwedzka, frank szwajcarski.

Załącznik nr 1: Lista skrótów państw docelowych i walut

Państwo docelowe	Skrót	Waluta	Skrót
Belgia	BE	euro	EUR
Bułgaria	BG	Lew bułgarski	BGN
Dania	DK	Korona duńska	DKK
Estonia	EE	euro	EUR
Finlandia	FI	euro	EUR
Francja	FR	euro	EUR
Grecja	GR	euro	EUR
Irlandia	IE	euro	EUR
Islandia	IS	Korona islandzka	ISK
Włochy	IT	euro	EUR
Japonia	JP	Jen japoński	JPY
Kanada	CA	Dolar kanadyjski	CAD
Chorwacja	HR	Kuna chorwacka	HRK
Łotwa	LV	euro	EUR
Liechtenstein	LI	Frank szwajcarski*	CHF
Litwa	LT	Lit litewski	LTL
Luksemburg	LU	euro	EUR
Malta	MT	euro	EUR
Holandia	NL	euro	EUR
Norwegia	NO	Korona norweska	NOK
Austria	AT	euro	EUR
Polska	PL	Złoty polski	PLN
Portugalia	PT	euro	EUR
Rumunia	RO	Lej rumuński	RON
Federacja Rosyjska	RU	Rubel rosyjski	RUB
Szwecja	SE	Korona szwedzka	SEK
Szwajcaria	CH	Frank szwajcarski	CHF
Słowacja	SK	euro	EUR
Słowenia	SI	euro	EUR
Hiszpania	ES	euro	EUR
Czechy	CZ	Korona czeska	CZK
Turcja	TR	Lir turecki	TRY
Węgry	HU	Forint węgierski	HUF
Stany Zjednoczone Ameryki	US	Dolar USA	USD
Zjednoczone Królestwo Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej	GB	funt szterling	GBP
Cypr	CY	euro	EUR

* Legalnym środkiem płatniczym w Liechtensteinie jest frank szwajcarski